

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 02.01.2025.
Nr.1/6-3

Atzinums par Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu atlases procesa atspoguļošanu sabiedriskajos medijos

2024. gada 5. decembrī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā – ombuds) saņēma Nacionālās elektroniskos plašsaziņas līdzekļu padomes (turpmāk – NEPLP) vēstuli Nr. 176/3-2 “Par iesnieguma pārsūtīšanu pēc piekritības”, ar kuru NEPLP pārsūtīja [...] (turpmāk – Iesniedzējs) 2024. gada 5. decembra iesniegumu Nr. 142.2.8/5-87-14/24 “Par vispusīgu informācijas atspoguļošanu sabiedriskajos medijos” (turpmāk – Iesniegums 1).

2024. gada 11. decembrī ombuds saņēma Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes (turpmāk – SEPLP) vēstuli Nr. 86/3-2 “[..]”, ar kuru SEPLP pārsūtīja Iesniedzēja 2024. gada 10. decembra iesniegumu Nr. 142.2.8/5-92-14/24 “Par vispusīgu informācijas atspoguļošanu sabiedriskajos medijos” (turpmāk – Iesniegums 2).

Gan NEPLP, gan SEPLP, izvērtējot iesniegumu būtību, ir konstatējušas, ka tajos izteikto lūgumu izskatīšana ietilpst ombuda kompetencē, norādot uz Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk – SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā noteikto: *Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds pārrauga sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību šā likuma 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām un pēc savas iniciatīvas vai uz personu iesniegumu pamata sniedz atzinumus par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un pakalpojumu atbilstību minētajiem dokumentiem, kā arī pilda citas šajā likumā noteiktās funkcijas.*

Ņemot vērā to, ka Iesniegums 1 un Iesniegums 2 (turpmāk abi kopā – Iesniegumi) ir viena Iesniedzēja sagatavots un pēc būtības abi ir vienāda satura iesniegumi, ombuds nolēma veidot vienu kopīgu atzinumu.

Iesniegumos Iesniedzējs lūdz izvērtēt iemeslus, kāpēc *sabiedriskie mediji atspoguļo vienpusīgu, neobjektīvu un neizvērstu informāciju, tādējādi, maldinot sabiedrību par notiekošajām norisēm valstī, sabiedrībā un politiskajā dzīvē.*

Lai izskatītu Iesniegumus, ombuds no 2024. gada 5. decembra līdz 2024. gada 19. decembrim:

- 1) iepazīnās ar Iesniedzēja Iesniegumu saturu;
- 2) izlases veidā iepazīnās ar sabiedrisko mediju veidotajiem sižetiem un publikācijām, kas laika posmā no 2024. gada 27. novembra līdz 2024. gada 11. decembrim bija veidoti par Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu atlasī, t.sk.
 - <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/342974/zzs-latvijas-bankas-prezidenta-amatam-vel-nevirza-berzinu> (Panorāma, sižets - ZZS Latvijas Bankas prezidenta amatam vēl nevirza Bērziņu, Ēterā: 27.11.2024, LTV1);
 - <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/343434/aizvien-nav-skaidribas-par-nakamo-latvijas-bankas-prezidentu> (Panorāma, sižets - Aizvien nav skaidrības par nākamo Latvijas Bankas prezidentu, Ēterā: 02.12.2024, LTV1);
 - <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/343895/valdibas-koalicija-saskelta-latvijas-bankas-prezidenta-meklejumos> (De Facto, Valdības koalīcija sašķelta Latvijas Bankas prezidenta meklējumos, 08.12.2024, LTV1);
 - <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/08.12.2024-valdibas-koalicija-saskelta-latvijas-bankas-prezidenta-meklejumos.a579430/> (Dublē De Facto raidījumu, Valdības koalīcija sašķelta Latvijas Bankas prezidenta meklējumos, 08.12.2024, LTV1);
 - <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/343957/jauna-vienotiba-un-progresivie-latvijas-bankas-prezidenta-amatam-virza-martinu-kazaku> (Panorāma, sižets - "Jaunā Vienotība" un "Progresīvie" Latvijas Bankas prezidenta amatam virza Mārtiņu Kazāku, Ēterā: 09.12.2024, LTV1);
 - <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/344031/latvijas-bankas-prezidenta-amatam-oficiali-izvirziti-tris-kandidati> (Panorāma, sižets - Latvijas Bankas prezidenta amatam oficiāli izvirzīti trīs kandidāti, Ēterā: 10.12.2024, LTV1);
 - <https://replay.lsm.lv/lv/skaties/ieraksts/lv/344124/sodienas-jautajums-vai-gaidams-ministru-darba-izvertejums-un-kas-bus-nakama-valdibas-darba-prioritate> (Šodienas jautājums: Vai gaidāms ministru darba izvērtējums un, kas būs nākamā valdības darba prioritāte?, 11.12.2024., LTV1);
 - <https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/11.12.2024-silina-koalicijai-vel-ir-laiks-vienoties-par-vienu-kandidatu-latvijas-bankas-prezidenta-amatam.a579922/> (Dublē Šodienas jautājums: Vai gaidāms ministru darba izvērtējums un, kas būs nākamā valdības darba prioritāte?, 11.12.2024., LTV1)

3) 2024. gada 9. decembra vēstulē Latvijas Televīzijas (turpmāk – LTV) galvenajai redaktorei Sigītai Roķei uzdeva jautājumu par apsvērumiem, kas nosaka LTV Ziņu dienesta un žurnālistu lēmumus izvēlēties intervijai un ziņu sižeta veidošanai to vai citu Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu, un 2024.gada 27.decembrī saņēma atbildi uz to.

Izvērtējot Iesniegumus, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Iesniegumā 1 Iesniedzējs informē par Latvijas Republikas Saeimas telpās notikušām žurnālistu intervijām ar Saeimas frakciju pārstāvjiem par Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātiem, vērsot uzmanību uz to, ka nav notikusi Saeimas frakcijas “Stabilitātei!” pārstāvju intervēšana par tās izvirzīto Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu.

Vienlaikus ombuds konstatē, ka no Iesnieguma 1 satura nav precīzi nosakāms Iesniegumā 1 minēto interviju norises laiks. Ņemot vērā, ka Saeimas frakcija “Stabilitātei!” savu Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu izvirzīja 2024. gada 28. novembrī, bet Iesniegums 1 ir datēts ar 2024. gada 5. decembri, tad ombuds secina, ka minētā intervija varētu būt notikusi laika posmā no 28. novembra līdz 5. decembrim.

Ombuds arī konstatē, ka Iesniegumā 1 sniegtā informācija neļauj identificēt ne žurnālistus, kas veikuši Iesniegumā 1 minētās intervijas, ne to pārstāvētos plašsaziņas līdzekļus. Ombuds pieņem, ka tie varētu būt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu - LTV, VSIA “Latvijas Radio”, Latvijas sabiedrisko mediju vienotā portāla Lsm.lv dažādo programmu, kanālu, dienestu vai raidījumu žurnālisti, vai arī kādu citu plašsaziņas līdzekļu (TV, radio, interneta ziņu portālu, u.c.) pārstāvji, bet norāda, ka tas ir tikai pieņēmums.

Vienīgais sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu veidotajā saturā ombuda konstatētais sižets, kurš atbilst iepriekš atzinumā minētajam laika posmam un Iesniegumā 1 minētajai intervijas norises vietai, ir LTV1 pārraidītais 2024. gada 2. decembra raidījuma “Panorāma” sižets: *Aizvien nav skaidrības par nākamo Latvijas Bankas prezidentu.*

Sižeta kopējais garums ir 3:35 minūtes. Tā ievadā LTV žurnāliste informē par to, ka *līdz dienai, kad Saeimā iesniedzami kandidāti Latvijas Bankas prezidenta amatam, atlikusi aptuveni nedēļa, un aizvien nav nekādas skaidrības, kas šo nozīmīgo amatu varētu ieņemt nākamajos piecus gadus. Atbalstīt konkrētu kandidātu Saeimā pašlaik nolēmušas tikai dažas partijas. Citiem politiskajiem spēkiem viss vēl ar jautājuma zīmi.* No 0:31 minūtes sižetu turpina žurnālista Kriša Kaira stāstījums

no Saeimas telpām par līdzšinējo Latvijas Bankas prezidentu Mārtiņu Kazāku un intervija ar viņa kandidatūru atbalstošās Saeimas frakcijas “Progresīvie” priekšsēdētāju Andri Šuvajevu. No 1:15 līdz 1:40 minūtei seko stāstījums par Mārtiņa Kazāka *nopietnāko konkurentu* Reini Bērziņu, kura kandidatūru virza cita koalīcijas partija – ZZS, interviju sniedzot Zemkopības ministram Armandam Krauzem. Tālāk seko stāstījums par nākotnes balsojuma *lielāko nenoteiktības faktoru* – partiju “Jaunā Vienotība”, intervējot Finanšu ministru Arvilu Ašeradenu. 2:31 minūtē iesākas stāstījums par opozīcijas iespējamo lomu balsojumā par Latvijas Bankas prezidenta kandidātiem, intervējot Saeimas frakcijas “Latvija pirmajā vietā” priekšsēdētāju Aināru Šleseru, kam no 2:45 minūtes seko intervija ar Edgaru Tavaru, “Apvienotā saraksta” Saeimas frakcijas vadītāju, un no 3:05 minūtes – intervija ar “Nacionālo Apvienību” pārstāvošo Saeimas deputāti Ilzi Indriksoni. Sižeta noslēgumā no 3:20 minūtes tiek sniegta informācija, ka *savu kandidātu centrālās bankas prezidenta amatam jau izraudzījusies cita opozīcijas partija “Stabilitātei!”*, šim amatam virzot *Pāvelu Kuzminu, kurš šogad kandidēja Eiropas parlamenta vēlēšanās tieši no “Stabilitātei!” saraksta. Viņam neviena cita partija atbalstu paust negatavoja.*

Analizējot sižetu, ombuds konstatē, ka jautājumā par Latvijas Bankas prezidenta kandidātiem, sižetā no Saeimā pārstāvētajām partijām tiek intervēti trīs pozīcijas frakciju pārstāvji – no “Progresīvie”, “Zaļo un Zemnieku savienība”, “Jaunās Vienotība” un trīs opozīcijas frakciju pārstāvji – “Latvijā pirmajā vietā”, “Apvienotais saraksts” un “Nacionālā Apvienība”. Informāciju par vienīgās neintervētās Saeimas frakcijas “Stabilitātei!” izvirzīto Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu sniedz aizkadra balss sižeta izskaņā.

[2] Iesniedzējs, citējot SEPLPL 3. panta ceturtajā daļā rakstīto, ka *sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina viedokļu daudzveidību un savā darbībā ievēro objektivitāti, pienācīgu precizitāti un neitralitāti*, un atsaucoties uz šī likuma 3. panta piekto daļu – *sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi sniedz informāciju par valstī un pasaulē aktuālām norisēm, piedāvājot to padziļinātu izpēti un analīzi. Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina visaptverošas sabiedriskās domas veidošanās priekšnosacījumus* [..], pauž neizpratni par *sabiedrisko mediju atklātu ignorēšanu frakcijas “Stabilitātei!” izvirzītā Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātu, un lūdz sniegt pamatotu atbildi par žurnālistu profesionālās rīcības iespējamiem Ētikas kodeksa pārkāpumiem.* [izcēlums mans – E.A.].

[3] LTV galvenās redaktora atbilde uz ombuda uzdoto jautājumu – *Kādi apsvērumi nosaka LTV Ziņu dienesta un/vai sižetu veidojošā žurnālista lēmumu, izvēlēties intervijai un ziņu sižeta veidošanai to vai citu Latvijas Bankas prezidenta kandidātu* – ir šāda:

Minētajā sižetā netika intervēts neviens Latvijas Bankas prezidenta amata kandidāts, par ko ir ombuda jautājums. Tā kā jautājums būtībā ir par viena konkrētu kandidātu virzošās partijas neintervēšanu 02.12.2024. “Panorāma” sižetā, vēlamies norādīt, ka partijas “Stabilitātei!” kandidāts Latvijas Bankas (LB) prezidenta amatam – Pāvels Kuzmins, tobrīd bija vienīgais oficiāli izvirzītais kandidāts, kurš var rēķināties tikai ar savas partijas frakcijas balsīm. Un tas ir krietni par maz, lai ievēlētu šajā amatā. Par diviem citiem kandidātiem, kuru uzvārdi tobrīd neoficiāli tika minēti, balsot gatavi bija krietni lielāks skaits deputātu no dažādām frakcijām. Tāpēc arī tika veikta visu citu frakciju pārstāvju aptauja sižeta veidošanai, lai skaidrotu, kurš no neoficiāli minētajiem kandidātiem – Mārtiņš Kazāks vai Reinis Bērziņš, ir ar lielāku potenciālu kļūt par nākamo LB prezidentu. Tas, ka ir arī P. Kuzmina kandidatūra LB prezidenta amatam, sižetā tika minēts.

[4] Iesniegumā 2 Iesniedzējs informē, [...] sekojot līdzi sabiedriskajiem medijiem esmu konstatējis, ka tie neatspoguļo **vispusīgu, objektīvu un izvērstu** informāciju, kas saistīta ar Latvijas Bankas prezidenta amata kandidātiem. [izcēlumi mani – E.A.]. Iesniedzējs uzskata, ka Valsts SIA “Latvijas Televīzija” sniedz **neobjektīvu informāciju** par Latvijas Bankas prezidenta amatam izvirzītajiem kandidātiem, slēpjot un noklusējot kandidātu iepriekšējo politisko pieredzi, darba pieredzi, tādējādi, **veicinot sabiedrības selektīvu informācijas uztveri**. [visi izcēlumi mani – E.A.]. Šis viedoklis tiek pamatots: Piemēram, pasniedzot sabiedrībai informāciju par “Stabilitātei!” izvirzīto kandidātu Latvijas Bankas prezidenta amatam, tiek uzsvērts apstāklis, ka Pāvels Kuzmins ir politiska persona, kura kandidēja Eiropas Parlamenta vēlēšanās, savukārt, par Reini Bērziņu, kurš kandidēja gan Cēsu pilsētas domes vēlēšanās no Tautas partijas saraksta, gan 10. Saeimas vēlēšanās no partiju apvienības PLL saraksta, informācija apzināti netiek pausta. Kā arī netiek atspoguļota informācija par Reiņa Bērziņa iepriekš ieņemamajiem augstajiem amatiem (Ministru prezidenta padomnieks, Aizsardzības, iekšlietu un tieslietu ministru padomnieks, SIA “Lattelecom” padomes loceklis, Patentu valdes direktors, Valsts prezidenta Andra Bērziņa padomnieks, šobrīd vada AS “Attīstības finanšu institūcija Altum”) un par dāsnajiem ziedojumiem politiskajām partijām. Iesniedzējs secina, ka šādu praksi, **vienpusējas un neobjektīvas informācijas sniegšanā, Valsts SIA “Latvijas Televīzija” pielieto regulāri**.

Vēršot uzmanību, ka Valsts SIA “Latvijas Televīzija” kā mediju varas turētājai, kuras mērķauditorija ir visa sabiedrība ir jāatspoguļo pilnīga, skaidra un nepārprotama informācija, tai skaitā par sabiedrībā notiekošajām politiskām norisēm, sniedzot arī viedokļu daudzveidību un dažādību, un atsaucoties uz SEPLPL, Iesniedzējs lūdz **izvērtēt iemeslus, kāpēc sabiedriskie mediji atspoguļo vienpusīgu, neobjektīvu un neizvērstu informāciju, tādējādi, maldinot sabiedrību par**

notiekošajām norisēm valstī, sabiedrībā un politiskajā dzīvē.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons
secina:

[5] Ņemot vērā, ka ombudu kā institūtu veido viena persona, kurai SEPLPL neuzliek par pienākumu monitorēt un kontrolēt visu Latvijas sabiedrisko mediju programmu un pakalpojumu saturu, bet gan saskaņā ar SEPLPL 18. panta pirmo daļu pēc savas iniciatīvas vai uz personu iesniegumu pamata sniegt atzinumus par sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu un pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksiem un redakcionālajām vadlīnijām, kā arī ņemot vērā to, ka Iesniedzējs savos Iesniegumos nav konkretizējis iespējamus pārkāpumus konkrēta sabiedriskā medija konkrētu raidījumu saturā vai konkrētu žurnālistu rīcībā, ombuds secina, ka tā iespējās ir sniegt atzinumu vienīgi par atzinuma konstatējošajā daļā nosauktā un aprakstītā LTV raidījuma “Panorāma” 2. decembra sižeta – *Aizvien nav skaidrības par nākamo Latvijas Bankas prezidentu* – atbilstību SEPLPL 3. panta ceturtajā un piektajā daļā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kuri ir integrēti un izvērsti Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās definētajos sabiedrisko mediju darbības profesionālajos principos, tādos kā *precizitāte, objektivitāte, viedokļu daudzveidība*, kā arī to redakcionālajās vadlīnijās raidījumu un cita satura veidošanai, no kurām Iesniegumu kontekstā izceļama vadlīnija, kas nosaka varas pārstāvju reprezentāciju sabiedrisko mediju raidījumos un materiālos.

[6] SEPLP apstiprinātās Kārtības, kādā tiek izskatīti sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombudam iesniegtie iesniegumi 5.1. punkts noteic, ka atbildes uz iesniegtajiem iesniegumiem ombudam ir jāsniedz ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma iesniegšanas dienas. Saistībā ar kārtībā noteikto, ombuds secina, ka Iesniegumā 2 izteiktais lūgums – *izvērtēt iemeslus, kāpēc sabiedriskie mediji atspoguļo vienpusīgu, neobjektīvu un neizvērstu informāciju, tādējādi, maldinot sabiedrību par notiekošajām norisēm valstī, sabiedrībā un politiskajā dzīvē* – nav apmierināms šajā termiņā, jo pirms iemeslu izvērtējuma ir nepieciešams savākt pierādījumus tam, ka sabiedriskie mediji savās programmās atspoguļo vienpusīgu, neobjektīvu un neizvērstu informāciju, maldinot sabiedrību par notiekošajām norisēm valstī, sabiedrībā un politiskajā dzīvē, tādos apmēros, kas ļautu šādu vērtējumu attiecināt uz visu sabiedrisko mediju radīto saturu.

Jāņem vērā, ka reizi gadā tiek izvērtēta sabiedrisko mediju Sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpilde. Saskaņā ar SEPLPL 10. panta piekto daļu *Sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa*

valde katru gadu līdz 30. aprīlim iesniedz Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei apstiprināšanai pārskatu par sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildi iepriekšējā gadā. Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome izvērtē sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa valdes iesniegto pārskatu un to kopā ar valdes ziņojumu un savu novērtējumu publisko savā tīmekļvietnē. Saskaņā ar šī paša panta sesto daļu Sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildi savas kompetences ietvaros izvērtē sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds. Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuda ziņojums pievienojams pārskatam par sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildi. [izcēlums mans – E.A.].

Domājams, ka Sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildes izvērtējums, balstoties ikgadējā Latvijas sabiedrisko mediju sabiedriskā labuma aptaujas datos, var sniegt verificējamās atbildes uz Iesniedzēja pieņēmumu, ka sabiedriskie mediji sniedz *vienpusīgu, neobjektīvu un neizvērstu informāciju, tādējādi, maldinot sabiedrību par notiekošajām norisēm valstī, sabiedrībā un politiskajā dzīvē*. Iedzīvotāju aptaujā apstiprinoties šim viedoklim, ombuds savā pārskatam par sabiedriskā pasūtījuma gada plāna izpildi pievienojamā ziņojumā paudīs viedokli par šī fakta iespējamiem iemesliem.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[7] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodeksu normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās, kas veiktas sabiedrisko mediju satura veidošanas procesā. Nedz normatīvie akti, nedz sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas un rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[8] Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālajās vadlīnijās izteiktā *precizitātes* prasība nosaka, ka *sabiedriskie mediji sniedz pārbaudītu un iespējami precīzu informāciju, tie nedrīkst apzināti maldināt auditoriju, sagrozīt vai izdomāt faktus*. *Objektivitātes* princips savukārt nosaka, ka *sabiedriskie mediji satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un*

*viedokļi. Viedokļu daudzveidības prasība cita starpā nosaka, ka veidojot saturu par kādu konkrētu tematu, tajā iekļaujami **tematam nozīmīgi, atbilstoši un kompetenti viedokļi.** Vadlīnija varas pārstāvju reprezentācijai sabiedrisko mediju raidījumos un materiālos nosaka, ka **sabiedriskajiem medijiem nav pienākums savā saturā visām partijām veltīt vienādu raidlaiku vai nodrošināt mehānisku līdzsvaru starp pretējiem viedokļiem.** Veidojot saturu, žurnālists ņem vērā **plašāku kritēriju loku un vērtē, cik svarīgi konkrētam tematam ir dažādi argumenti, kā arī ņem vērā žanru un formātu robežas.***

Ombuds pieņem, ka žurnālista lēmums LTV raidījuma “Panorāma” 2. decembra sižetā *Aizvien nav skaidrības par nākamo Latvijas Bankas prezidentu* neveidot intervijas ar Saeimas opozīcijas partijas “Stabilitātei!” pārstāvjiem, ir balstījies apsvērumos, ka ziņas centrālais vēstījums ir par pozīciju veidojošo partiju izvirzītajiem konkurējošiem kandidātiem uz Latvijas Bankas prezidenta amatu, un apstākli, ka nevienam no pretendentiem līdz ar to nav garantēts valdošās koalīcijas balsu vairākums. Tas ne tikai liek domāt par šīs koalīcijas stabilitāti, bet arī par to, ka viens vai otrs pozīcijas partiju virzītais amata kandidāts var tikt ievēlēts vienīgi ar opozīcijas atbalstu. Līdz ar to žurnālista svarīgākais uzdevums bija noskaidrot, kāds varētu būt to partiju balsojums, kuras gatavojas atdot savas balsis vienam vai otram pozīcijas partiju virzītajam kandidātam. Tā kā opozīcijas partija “Stabilitātei!” ir izvirzījusi savu kandidātu, kuram atbalstu nav izteikusi neviena cita no Saeimā esošajām partijām, tad šīs frakcijas viedoklis šajā jautājumā nav būtisks tādēļ, ka šīs frakcijas deputāti nebalsos ne par vienu no pozīcijas izvirzītajiem kandidātiem, bet gan par savas partijas pretendentu.

Tādējādi, ja sižeta centrā būtu jautājums par to, kurš no kandidātiem ir labākais pretendents valstiski svarīgajam Latvijas Bankas prezidenta amatam, tad kvalitatīvas žurnālistikas nepieciešamība intervēt visus pretendentes un to izvirzījušos politiskos spēkus būtu pati par sevi saprotama prasība. Tomēr politikas imanentā sāncensības loģika nosaka to, ka Saeimas vēlētos amatos nereti tiek izraudzīts nevis labākais un piemērotākais pretendents, bet gan tas, kurš spēj iegūt parlamenta vairākuma atbalstu. Sabiedriskā medija žurnālisti savā sižetā tikai atspoguļo šo politisko realitāti, tāpēc viņiem nevar pārmest neobjektivitāti, nepilnīgumu vai tendenciozitāti. Vienīgais, ko viņiem varētu pārmest, ir šīs politiskās realitātes pieņemšanu.

Atsaucoties uz minētajiem apsvērumiem, ombuds neatzīst sabiedrisko mediju redakcionālo vadlīniju un SEPLPL 3. panta ceturtajā un piektajā daļā noteikto principu pārkāpumu LTV raidījuma “Panorāma” 2. decembra sižetā *Aizvien nav skaidrības par nākamo Latvijas Bankas prezidentu.*

[9] Ņemot vērā, ka Iesniedzēja Iesniegumā 2 izteiktais lūgums *izvērtēt iemeslus, kāpēc sabiedriskie mediji atspoguļo vienpusīgu, neobjektīvu un neizvērstu informāciju, tādējādi, maldinot sabiedrību par notiekošajām norisēm valstī, sabiedrībā un politiskajā dzīvē* ir vispārējs un nekonkrēts, ombuds to vērtē vairāk kā Iesniedzēja attieksmes paušanu par Latvijas sabiedriskajiem medijiem un neatzīst iespēju vērtēt sabiedrisko mediju darbību kopumā, neizdalot konkrētu plašsaziņas līdzekļu konkrētas satura vienības vai žurnālistu rīcības epizodes, kuru atbilstību SEPLPL 18. panta pirmajā daļā minētajiem dokumentiem, ombuds būtu kompetents vērtēt.

Izvērtējot atzīto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

iesaka:

[10] Ja ombuds savu atzinumu ir izveidojis par citu sabiedrisko mediju raidījumu vai žurnālistu rīcību, kuru Iesniedzējs savā Iesniegumā 1 bija domājis, ombuds iesaka vērsties pie ombuda ar atkārtotu iesniegumu, norādot konkrēto sabiedrisko mediju, tā programmu, raidījumu un, ja iespējams, žurnālistu, kā arī iespējamās SEPLPL 1. pantā noteiktā mērķa un 3. pantā noteikto sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipu, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ētikas kodeksu un redakcionālo vadlīniju pārkāpumus. Ombuds vērs uzmanību, ka SEPLP apstiprinātās Kārtības, kādā tiek izskatīti sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombudam iesniegtie iesniegumi 3.6. punktā ir noteikts, ka “Iesniedzot iesniegumu, kas attiecas uz sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu profesionālās ētikas pārkāpumiem, iesniedzējam, vēlams, norādīt, kurš no rīcības un ētikas kodeksa punktiem ir pārkāpts, aprakstīt notikušā apstākļus un norādīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekli, tā platformu, programmu, publikācijas datumu, autoru [..]”. Savukārt kārtības 3.7. punkts noteic “Ja iespējams un tas nepieciešams, iesniedzējs iesniegumam pievieno saiti vai iesniegumā minētā satura vienības kopiju [..]”.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas

līdzekļu ombuds

(paraksts)*

Edmunds Apsalons

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU